

Црквена ојшћина Грбице

Свети Јован Златоуст

ПРОТИВ ЛЕЧЕЊА КОД ВРАЧАРА

Велики Отац и Учитељ Цркве, Свети Јован Златоуст, много је говорио против врачара и гатара и упозоровао људе да се код њих никако не лече. Његове речи и данас важе; данас можда више него икад. У својим беседама „*Против Јудеја*”, у којима је одвраћао Хришћане Антиохије да не одлазе у синагоге и моле се Јудејима, велики Отац је говорио поуку и онима који су се лечили код јеврејских врачара (као што Срби данас по амајлије и „*зайисе*” иду код хоца, нап. прев.). Људи којима је беседио правдали су се тиме да су болесни, и да зато одлазе код „*чудојвораца*”. Њима је Златоуст одговарао да су болести Божје посете ради исправљања грехова и тврдио да за такве поступке нема никаквог оправдања. У наставку доносимо део његове беседе који се тиче лечења код врачара:

„Слуге од својих господара и синови од очева трпе често чак и онда када их ови неправедно кажњавају; а зар ти не желиш да претрпиш казну од Бога Који је изнад свих (господара), и који те воли више од било ког оца, Који све предузима и чини не због гнева, него ради твоје користи? Напротив, чим се деси било каква лакша болест одмах бежиш од Његовог Господства, хиташ ка демонима и журиш у синагоге? Можеш ли на крају добити опроштај? Како ћеш

Црквена ојшћина Грбице

опет бити у стању да Га призовеш? Може ли било ко други, макар имао и смелост Мојсејеву, да умоли за тебе? Нико. Зар не слутиш шта Бог говори Јеремији о Јудејима: „*Не моли се за њај народ, јер, и да Мојсеј и Самуил сџану ѓрега Ме, нећу их услиишии*” (Јер. 7,16, 15,1). Тако да постоје греси који су изнад сваког опроштаја и не могу бити опрштени. При томе Јудеји, мада, привидно својим враџбинам и прекидају грозницу (у телу)- у самој ствари они то не чине, - али зато у савест уводе другу, још страшнију, грозницу, због тога што ће те свакодневно рањавати сопствена помисао, савест ће те мучити, говорећи: „*Посџуио си безбожно, учинио си безакоње, нарушио си завети са Христџом, збој лаке бољџице си издао ѓобожности. Зар си џи једини оболео? Зар нису мнојо више од џебе ѓреџрџели друји? Па иџак се нико није осмелио на дело слично џвOME: а џи, слабић и размаженко, изџубио си душу своју.*”

Како ћеш одјовориџи Христџу? Како ћеш Га у молиџви ѓризваџи? Са каквом ћеш савешћу ући у храм? Каквим ћеш очима ѓледаџи свешџеника? Како ћеш се усудџи да руком доџакнеш Светџу Трџезу? Којим ушима ћеш слушаџи Светџо Писмо које се џамо чиџа?”

Ево шта ће ти сваког дана говорити мучитељска мисао и савест која мори. Какво је то здравље кад у себи имаш толико тужилаца? Али ако мало претрпиш, ако одбациш, са великом срамотом из своје куће избаџиш оне који су хтели да те наговоре на било какве враџбине или хтели да ти на тело ставе било какву амајлију, одмах ћеш од савести добити росу спокојства. Нека те грозница пали колико хоће: душа ће ти пружати свежину бољу и спасоноснију од сваке росе, од сваке влаге. На исти начин на који ћеш, ако примиш неки враџбински „лек” осећати се горе од оних што болују од грознице, и то због помисли о греху (који си учинио идући врачуру, нап. Прев.), тако ћеш сада, одбацујући све безбожнике, макар и страдао од грознице и трпео мноштво невоља, осетити се боље од било ког здравог, зато што ће ти мисао бити светла, душа весела и радосна, а савест ће те хвалити, одобравати и говорити: „*Одлично, одлично, ѓријаџељу мој, друже Христџов, верни мужу, ѓодвижниче ѓобожности, који си ѓре сџреман да умреш у мукама нејо да издаш ѓоверено џи блајочешће; у дан Суда бићеш са Мученицима*”. Они су били спремни да трпе бичевање и муке да би задобили част (од Бога): и ти си се сада решио да трпиш ударце и муке од грознице и рана, само да не би пристао на безбожне враџбине и амајлије; и храњен тим надама (на вечне награде), ти ни нећеш осећати јаке болове. Ако те ова болест не однесе, однеће те,

Црквена ојшћина Грбице

на крају крајева, нека друга: ако сада не умремо, умрћемо касније. Трулежно смо тело задобили не ради тога да бисмо, кад оно боли, пристали на безбожност, него ради тога да бисмо се болестима утврдили у побожности. Сама трулежност и смртност тела ће нам послужити само ако будемо благоразумни, као основа славе и у дан (Суда) ће нам дати велику смелост, и не само у тај дан него и у садашњем животу. Јер, кад ти врачаре изгониш из своје куће веома их посрамивши, сви, који за то чују, похвалиће те, задивиће се и рећи један другом: тај и тај, у болести и немоћи, мада су га неки умољавали, убеђивали и наговарали да узме неке враџбине, није их примио, него је рекао да је боље и умрети у том стању него издати веру. Затим ће уследити многа клицања од слушалаца који ће сви бити задивљени, прослављајући Бога. А од колико ће то бити за тебе бити почасније, од колико слика славније, од какве части знаменитије? Сви ће (тебе) похвалити, блаженим назвати и венцем окитити; и сами ће бити бољи, поревноваће и почеће да подржавају твоју храброст. Ако и други учине оно што си ти учинио, награду ћеш добити управо ти, јер си први почео са тим ревновањем. Међутим, последица твог доброг дела неће бити само похвала, него и најбрже могуће окончање болести, зато што ће и сама јуначна одлучност твоја Бога покренути на благовољеније и сви свети ће се скупа радовати твојој усрдности и из дубине срца ће се молити за тебе. Ако су овде такве награде за ту храброст, поразмисли колико ћеш венаца добити тамо, када Христос, у присуству свих архангела и ангела дође и узевши те за руку изведе те на средину тог призора и да сви чују, каже: *„То је човек који је некада мучила грозница, који је, кад су га веома много убеђивали да се излечи од болести због Моја имена и страхова (Моја) да ме не би било чиме увредио, одбацио и презрео оне који су му обећавали да га излече (врачарским средствима), и одлучио да је боље умрети него издати љубав према Мени”*. У самој ствари, ако Христос прославља оне који су Га напојили, оденули и нахранили, још ће више прославити оне који су ради Њега исто решили да претрпе муке грознице. Није исто дати хлеб и одећу и претрпети дуготрајну болест; не, ово последње је много теже од првога. А што је већи напор то ће блиставији бити венац. О томе ћемо и сами размишљати били здрави или болесни и са другима о томе разговарати; и кад се нађемо, било када у тешкој грозници, ево шта ћемо рећи: *„А шта би било ако би нас неко ојшћужио, а затим нас извели на суд, а тамо нас ухватише и почну да бију; зар не бисмо онда, невољно, морали да пријемо све, и то без икакве користи и награде?”* тако ћемо и сада расуђивати; себи ћемо при

Црквена ојшћина Грбице

томе представљати и награду за трпљење, која може да ободри душу која је упала (у чамотињу). А шта ако је грозница јака? Упореди је са огњем пакленим, који ћеш сигурно избећи ако решиш да ту болест трпељиво поднесеш. Сети се колико су апостоли страдали; сети се праведника који су свагда били у невољама. Сети се блаженог Тимотеја - он никад није имао покоја од болести, него је увек живео у немоћима. Указујући на то, Павле је говорио: „**Пиј њо мало вина, збој свој желудца и честих болестих**” (1. Тим. 5, 23). Ако је такав праведник и светац, који је васкрсавао мртве, изгонио демоне и друге лечио од безбројних болести, ако је он страдао тако тешко, какво ћеш извињење имати ти који се и за време краткотрајних болести смућујеш и ропћеш?

Зар ниси слушао да Писмо каже: „**Која љуби Госјод оноја и кара; и бије свакоја сина која ѡрима?**” Колико много њих и колико пута је желело да добије венац мученички? Ево, то је (трпљење у болести) прави мученички венац! Мученик не постаје само онај коме (мучитељ) заповеда да принесе жртву паганским боговима, а он реши да му је боље да умре него да ту жртву принесе: не, очито је да је мучеништво и то када човек уопште Христа ради држи оно због чега на себе може да навуче смрт. /.../ Тако и ти, ако се одрекнеш магије, чини и враџбина и будеш умро од болести бићеш савршен мученик зато што си када су ти обећали оздрављење путем безбожја, ти решио да је боље да умреш у побожности. То ми кажемо онима који се хвале и говоре да демони исцељују. А да би се уверио да је то лаж, почуј шта Христос вели о ђаволу: „**Он је човекоубица од ѡчешќа**” (Јн. 8,44). Бог каже да је реч о „**човекоубици**”, а ти му хиташ као лекару? Реци ми како ћеш му одговорити на оптужбу да обманама тих људи (врачара нап. Прев.) верујеш више него речи Христовој? Ако Бог говори да је ђаво човекоубица, а ти људи, упркос Божјој одлуци, веле да он може да лечи болести, и ти примиш њихове враџбине и враџбинске лекарије, тим поступком показујеш да њима верујеш више него Христу, мада то не кажеш отворено. А ако је ђаво - човекоубица, очито је да су и слуге његове – демони такви. То ти је Христос показивао на самом делу: када им је Он допустио да уђу у крдо свиња, они су читаво крдо потопили у језеро (Лк. 8,33) да би ти знао да би они то исто учинили и са људима и да би их одмах погубили само ако би им Бог то допустио. Али их је он задржао и обуздао и није им дозволио да учине ишта слично: то су они и доказали кад су добили власт над свињама. Јер, ако они нису поштедели свиње, још мање би

Црквена ојштина Грбице

поштедели нас. Стога, љубљени, не варај се њиховим обманама, него буди чврст у страху Божијем /.../

Каква је корист , у самој ствари, да се овде на земљи добије неко исцељење, а тамо бити послат у огањ вечни? А да (врачари хвалишући се, нап. Прев.) не би указивали на своја исцељења, послушај шта говори Бог: *„Ако међу вама усџане ѓророк, или који снове сања, и да знамење и чудо и исџуни се знамење и чудо, иџио рече, ѓа каже: „Идемо и служимо друџим боџовима”*: не слушајте пророка тога: јер вас слуша Господ ваш, да ли љубите Господа Бога својега свим срцем својим и свом душом својом (Зак. Пон. 13, 1-3).

То значи: ако неки пророк каже: могу да подигнем мртваца, или исцелим слепога, само ме послушајте, и поклонимо се демонима, или послужимо идолима; затим ако би онај који говори чак и исцелио слепога или подигао мртваца, не слушајте га ни после тога. Зашто? Зато што Бог, кушајући те, допушта овоме да то учини, не због тога што Он сам не зна расположење душе твоје, него због тога да би ти дао могућност да докажеш да ли волиш Бога. Ако је Бог тако негда говорио Јеврејима, то још више важи за нас, којима је отворио двери васкрсења, којима заповеда да се не везујемо за садашње, него да све наде своје усмеравамо ка будућем животу.”